

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИЩОЇ ТА ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

УДК 378.016:81'243]:[378.147:004.773.5](045)

DOI <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2024.4.1>

Г. О. БОНДАР

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри іноземних мов,

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань, Черкаська область, Україна

Електронна пошта: galyna72bondar@gmail.com

<http://orcid.org/0000-0002-7321-8137>

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВЕБІНАРУ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗВО

У статті охарактеризовано особливості використання технології вебінару у процесі навчання іноземним мовам у ЗВО. Розглянуто можливості вебінару в системі змішаного навчання в університеті для підвищення якості організації освітньої діяльності. Описано програмне забезпечення для вебінарів у 2024 році; успішні вебінари для студентів, які вивчають іноземні мови; платформи, мовно-орієнтовані платформи, що пропонують вебінари та курси, адаптовані до професійних мовних навичок. Визначено, що при виборі сервісу для створення вебінарів важливо враховувати такі фактори, як технологічні можливості, зручність для користувача та підтримка клієнтів. Провайдер повинен відповідати освітнім цілям і вимогам навчального закладу. Надано низку рекомендацій щодо роботи на вебінарах, які використовуються у процесі навчання іноземним мовам у ЗВО. При проведенні дослідження щодо особливостей застосування технології вебінару у процесі навчання іноземним мовам у ЗВО обрано наступні методи для забезпечення всебічного та ефективного дослідження: огляд літератури (проведено ретельний огляд існуючої літератури щодо вивчення іноземних мов, вебінарів та онлайн-освіти, щоб зрозуміти сучасні тенденції, методології та найкращі практики); тематичні дослідження (проаналізовано конкретні приклади успішних вебінарів з вивчення іноземних мов). Вивчення теоретичного та практичного матеріалу з проблеми організації та проведення такої інтерактивної форми навчання, як вебінар, дозволило зробити наступні висновки, що безумовно, вебінари найімовірно ефективні для викладання іноземних мов; вебінари пропонують динамічне та інтерактивне навчальне середовище, яке можна адаптувати до конкретних потреб користувача; студенти зможуть значно покращити свої навички володіння іноземною мовою, беручи активну участь у вебінарах і використовуючи ресурси, які вони пропонують.

Ключові слова: вебінар, іноземна мова, навчальне середовище, викладання, студент, технологія.

Вступ. Хоча онлайн-освіта, що надається через Інтернет, існує вже близько двох десятиліть, багато людей все ще не знають, що це таке, як вона здійснюється, або навіть що означають деякі терміни, які використовуються для її опису.

Пандемія прискорила впровадження цифрових платформ для освіти. Заклади визнали потребу в стійких, адаптивних методах навчання, а вебінари стали ключовим інструментом у цьому новому освітньому ландшафті.

Вебінари – це цифрові інструменти для проведення тренінгів та навчання за допомогою синхронного аудіовізуального спілкування між викладачами та студентами, які знаходяться на відстані [Gegenfurtner; Zitt ; Ebner 2019: 5].

Вебінари – життєво важливий простір для офіційних професійних дискусій [Tanusan ; Uytico 2021: 1035].

У дослідженні Бодненко Д. М.: «вебінар – це мультимедійний інструмент для організації он-лайн – навчання та ділового спілкування з цілою низкою віртуальних комунікацій для оптимізації процесу навчання» [Бодненко 2016: 13].

Отже, освітній вебінар – це онлайн-заняття в режимі реального часу, до якого студенти можуть отримати доступ з будь-якого віддаленого місця через Інтернет.

Ця стаття присвячена аналізу особливостей використання технології вебінару у процесі навчання іноземним мовам у ЗВО.

При проведенні дослідження обрано наступні методи для забезпечення всебічного та ефективного дослідження: огляд літератури (проведено ретельний огляд існуючої літератури щодо вивчення іноземних мов, вебінарів та онлайн-освіти, щоб зрозуміти сучасні тенденції, методології та найкращі практики); тематичні дослідження (проаналізовано конкретні приклади успішних вебінарів з вивчення іноземних мов).

Виклад основного матеріалу. Огляд літератури з зазначеної проблеми дозволив нам зробити висновок, що вебінари – це динамічна та інтерактивна платформа для навчання та розвитку. Відвідуючи вебінари, учасники можуть отримати інформацію від галузевих експертів, взяти участь у дискусіях в режимі реального часу і навіть налагодити зв'язки з однодумцями з усього світу.

Вебінари пропонують унікальну можливість для людей брати участь у онлайн семінарах, воркшопах та тренінгах, незалежно від їхнього фізичного місцезнаходження.

На відміну від традиційних очних навчальних програм, до вебінарів можна отримати доступ, не виходячи з дому чи офісу, що усуває необхідність обмежувати себе в часі.

Для того, щоб бути присутнім на вебінарі студентам або іншим учасникам не потрібно їхати, щоб відвідати заняття або спеціальний семінар. Все доступно через Інтернет, і користувачі можуть безперешкодно отримати доступ до всіх віртуальних функцій і випробувати абсолютно новий спосіб навчання. Вебінари часто пропонують записи або матеріали, які можна завантажити, що дозволяє учасникам переглядати контент у власному темпі та закріплювати отримані знання.

Можливості, які пропонують вебінари були проаналізовані в різних наукових дослідженнях.

Основні напрями застосування вебінарів визначено у праці Морзе Н. В., Кочарян А. Б., Варченко-Троценко Л. О. «Вебінари як засіб підвищення кваліфікації викладачів»: «проведення групових навчальних занять; дистанційне навчання, зокрема проведення лекційних, семінарських та практичних занять у формі вебінару тощо» [Морзе; Кочарян; Варченко-Троценко 2014: 119].

Перевагами вебінарів над очними лекціями, як зазначає Сантюрова М. В. в своїй статті «Технологія проведення вебінару в навчальному процесі за допомогою використання сучасних медійних ресурсів» виступають: «1. можливість віддаленого проведеного заняття; 2. можливість запису лекцій, семінарів, практичних занять; 3. можливість необмеженого числа слухачів; 4. можливість використання додаткових матеріалів» [Сантюрова 2018: 182–183].

У вищій освіті вебінари популярні як серед студентів, так і серед викладачів.

Для викладача вебінари – це зручний інструмент для проведення консультацій студентів, наприклад, для звіту за курсовими та дипломними роботами та під час виконання самостійної роботи студентами; для організації проєктної роботи студентів, для проведення наукових онлайн-семінарів, зокрема, за участю викладачів і студентів з інших ЗВО.

Учасниками вебінару називають аудиторію, яка приєдналася до заходу, а ведучими – тих, хто його організував і провів [Kraalingen; Hills; Reed; Beames; Munge 2024: 8].

Викладачі або лектори можуть проводити веб заняття за допомогою платформи для вебінарів. Найкращі платформи для вебінарів дозволяють організаторам записувати всі сесії та надавати доступ до контенту вебінару на вимогу учасника.

Найбільш популярними у користувачів є ті платформи, які не вимагають від учасників спеціального налаштування обладнання та програмного забезпечення. На таких платформах кожен учасник, який зареєструвався на вебінар, отримує на електронну пошту повідомлення з посиланням на майданчик, де проводитиметься вебінар, – у призначений час користувачеві треба лише приєднатися за цим посиланням, жодних інших дій від нього не вимагається.

Як зазначають аналітики на платформі Zapier, найкраще програмне забезпечення для вебінарів у 2024 році:

Demio – для освітян, які потребують надійного безпечного рішення з функціями взаємодії;

BigMarker – для автоматизації вебінарів;

Crowdcast – для одночасної трансляції на кілька сервісів;

eWebinar – для автоматизованих, попередньо записаних вебінарів;

Zoom – для звичного користувацького досвіду;

Livestorm – простий додаток для керування кількома вебінарами;

Sessions – для функцій штучного інтелекту;

Vimeo – для професійних функцій.

При виборі сервісу для створення вебінарів важливо враховувати такі фактори, як технологічні можливості, зручність для користувача та підтримка клієнтів. Провайдер повинен відповідати освітнім цілям і вимогам навчального закладу.

Наявність таких функцій платформ для вебінарів, як живий чат, функція спільного доступу до екрану, спільний доступ до документів тощо, допоможуть учасникам відчутти себе більш залученими під час навчання.

Спільний доступ до документів – функція, яка робить хостинг для вебінарів дуже зручним інструментом для викладачів, слухачів та ще більше спрощує процес навчання для студентів. Доповідачі або лектори можуть легко ділитися документами під час поточних сесій. Крім того, організатори також можуть зробити різні документи або PDF-файли доступними для доступу та завантаження учасниками.

Особливо важливими є також можливості web-додатків, що запускають вебінари: показ презентацій, використання віртуальної дошки, проведення опитувань і обговорень у режимі реального часу для більшої інтерактивності й отримання зворотного зв'язку з аудиторією.

Ще однією перевагою вебінарів для користувачів є те, що учасники можуть безперешкодно взаємодіяти зі спікерами, а також один з одним, використовуючи інтерактивні функції, що надаються платформою для вебінарів. Під час вебінару навіть інтроверти, сором'язливі люди, отримують можливість вільно взаємодіяти з аудиторією.

Однак, плануючи вебінари, потрібно буде вирішити, який з них найкраще проводити в асинхронному (не в режимі реального часу), а який – в синхронному режимі в режимі реального часу.

Якщо навчальний курс повністю онлайн, синхронний режим обговорення може здатися найкращою паралеллю до взаємодії віч-на-віч. Але, якщо студенти входять в систему з різних часових поясів або якщо це переважно дорослі

люди, які працюють, синхронний режим не забезпечить достатньої гнучкості в плануванні занять. У такому випадку варто подумати про те, як створити оптимальне поєднання, щоб синхронні сесії спілкування доповнювалися асинхронними дискусіями.

Додатковою перевагою вебінарів перед очними семінарами є можливість їхнього запису; відеозаписи вебінарів можна використовувати як освітній контент, зокрема, включати до електронних курсів.

Але, крім переваг існують і обмеження, які охарактеризовані в роботі Словінської О. Д. «Вебінар як різновид електронної веб-конференції та його місце у мережевому колаборативному навчальному процесі»:

«1. *Особистісний контакт.* Відсутній факт фізичної присутності поруч інших людей. Відповідно, процес тренування майже не можливий: учасник не відчуває реакції інших людей на свої прояви.

2. *Обмежена можливість тренування.* Не можливо ефективно тренувати очну комунікацію в умовах її відсутності. Втрачається можливість ефективно проводити групові та парні вправи, падає рівень персональної відповідальності, втрачається ефект переживання особистого досвіду, учасники позбавлені можливості моделювати свої стратегії в умовах живого спілкування.

3. *Ускладнена робота з особистими якостями.* Часто для підвищення ефективності в продажах конкретної людини необхідно працювати з його мотивацією, переконаннями. В рамках вебінару це фактично не можливо з трьох причин: 1. Тренер не може бачити реакцій людини 2. Кількість учасників вебінару може не припускати такої роботи. 3. Для учасника немає гарантії конфіденційності.

4. *Відсутність гарантії конфіденційності.* У процесі класичного тренінгу одне із завдань тренера – створити «безпечний простір» тренування. Тобто забезпечити для учасників можливість проявлятися будь-яким способом, не боячись, що ця інформація вийде за межі тренувального майданчика (залу). У вебінарі така гарантія завжди під великим питанням» [Словінська 2013: 175–176].

Водночас Бодненко Д. М. у своїй роботі «Використання вебінарів та їх роль у навчаль-

ному процесі» зазначає: «недоліки співпраці з вебінарними майданчиками: великі черги на платних майданчиках, тому доводиться довго очікувати, а безкоштовні не володіють усіма функціями, проте іноді їх буває достатньо; багато функцій може не працювати, що є непередбаченим ускладненням» [Бодненко 2016: 13].

Дослідники [Morel, Patil, Kumbhar 2024: 341] також окреслюють: «під час проведення інтерактивних вебінарів, спрямованих на підвищення успішності студентів, виникає ряд проблем, деякі з яких перераховані нижче

1. Технічні проблеми, такі як поганий інтернет-зв'язок, проблеми зі звуком, порушують хід вебінару.

2. Забезпечення постійного залучення учасників є складним завданням. Деякі студенти вагаються, чи брати активну участь під час вебінару.

3. Поєднання надання контенту, інтерактивних заходів та запитань і відповідей в умовах обмеженого часу було непростим завданням.

4. Під час вебінару студенти відволікалися на середовище, яке навколо них або працювали в режимі багатозадачності.

5. Координація графіків з галузевими експертами була складною через їхню зайнятість».

Результати. Відповідно до мети дослідження було проаналізовано та узагальнено широкий спектр теоретичних джерел, присвячених вебінарам як ефективній формі інтерактивного навчання.

Вивчення теоретичного та практичного матеріалу з проблеми організації та проведення такої інтерактивної форми навчання, як вебінар, дозволяє зробити наступні висновки, що безумовно, вебінари неймовірно ефективні для викладання іноземних мов; вебінари пропонують динамічне та інтерактивне навчальне середовище, яке можна адаптувати до конкретних потреб користувача; студенти зможуть значно покращити свої навички володіння іноземною мовою, беручи активну участь у вебінарах і використовуючи ресурси, які вони пропонують.

Вебінари, які використовуються у процесі навчання іноземним мовам у ЗВО, пропонують: різноманітні теми від граматики та лексики до культурних аспектів; інтерактивне навчання (вебінари часто включають сесії запитань і відповідей та чати, які дозволяють негайно

практикувати та отримувати зворотній зв'язок від викладачів та колег); доступ до експертів (вони надають прямий доступ до мовних експертів, носіїв мови та професіоналів галузі, які можуть запропонувати реальні ідеї та поради; у вебінарах часто беруть участь носії мови); зручність та гнучкість (можна приєднатися з будь-якого місця і можна отримати доступ до записаних сесій пізніше); цільовий контент (вебінари можуть бути зосереджені на конкретних мовних навичках, необхідних у подальшій професії, таких як ділова лексика, навички презентацій або галузева термінологія); обмін ресурсами (учасники можуть легко обмінюватися ресурсами, такими як слайди, документи та посилання, збагачуючи навчальний процес додатковими матеріалами); економічна ефективність (вебінари зменшують потребу у фізичних приміщеннях та подорожах, роблячи освіту більш доступною для ЗВО та студентів).

Потрібно також відмітити, що на вебінарах, які використовуються у процесі навчання іноземним мовам у ЗВО, потрібно брати активну участь у обговореннях, ставити запитання та брати участь в інтерактивних вправах; потрібно робити нотатки; потрібно занотовувати ключові фрази, нову лексику та будь-які поради; потрібно регулярно практикуватися; потрібно відстежувати результати; потрібно переглядати записані сесії та використовувати рекомендовані ресурси чи додаткові навчальні матеріали.

Можна виділити такі платформи, як Coursera, EdX, Udemy, мовно-орієнтовані платформи, такі як Rosetta Stone або Babbel, що пропонують вебінари та курси, адаптовані до професійних мовних навичок.

Дослідження дозволило також виокремити найбільш популярні вебінари для студентів, які вивчають іноземні мови:

- Pearson Languages Webinars;
- Cambridge English Webinars;
- Be Yourself in English Series.

Висновки. Узагальнюючи вищезазначене, можна зробити висновок, що вебінари, які використовуються у процесі навчання іноземним мовам у ЗВО, є дуже економічно вигідним форматом навчання для кожного учасника.

Також можна погодитися з думкою науковців, що в дослідженнях, проведених до цього

часу, деякі питання щодо вебінарів, наприклад, такі як: вподобання учасників вебінарів, мотивація відвідування вебінарів, процеси прийняття рішень, пов'язані з відвідуванням вебінарів, бажана тривалість вебінару, вплив онлайн-взаємодії, – залишаються без відповіді і потребують подальшого дослідження [Inal; Tunaboynu; Kazazoglu 2023: 4].

Не викликає сумнівів, що подальше вивчення навчальних вебінарів необхідне для того, щоб дати спеціалістам-мовознавцям відповіді на низку важливих запитань щодо механізмів здійснення міжкультурної комунікативної взаємодії, а також щодо лінгвокогнітивних і соціо-прагматичних особливостей комунікантів у віртуальному педагогічному дискурсі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бодненко Д. Використання вебінарів та їх роль у навчальному процесі. *Інформаційні технології – 2016* : зб. тез III Укр. конф. молодих науковців, м. Київ, 19 трав. 2016 р. Київ, 2016. С. 13–14.
2. Морзе Н. В., Кочарян А. Б., Варченко – Троценко Л. О. Вебінари як засіб підвищення кваліфікації викладачів. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2014. Т. 42, № 4. С. 118–130.
3. Сантюрова М. В. Технологія проведення вебінару в навчальному процесі за допомогою використання сучасних медійних ресурсів. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки»*. 2018. № 82 (2). С. 181–184.
4. Словінська О. Д. Вебінар як різновид електронної веб-конференції та його місце у мережевому колаборативному навчальному процесі. *Інформаційні технології в освіті*. 2013. № 17. С. 173–177.
5. Digital technology and networked spaces in outdoor education: reflections upon presenting at an international webinar / I. Van Kraalingen et al. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*. 2022. P. 1–14. URL: <https://doi.org/10.1080/14729679.2022.2127112> (date of access: 19.12.2024).
6. Gegenfurtner A., Zitt A., Ebner C. Evaluating webinar-based training: a mixed methods study of trainee reactions toward digital web conferencing. *International Journal of Training and Development*. 2020. Vol. 24, no. 1. P. 5–21. URL: <https://doi.org/10.1111/ijtd.12167> (date of access: 19.12.2024).
7. Inal S., Tunaboynu O., Kazazoglu S. The Rise of Webinars as Professional Development Modality: Investigating the Opinions of Teacher Educators of English. *Shanlax International Journal of Education*. 2023. Vol. 12, no. 1. P. 1–12. URL: <https://doi.org/10.34293/education.v12i1.6870> (date of access: 19.12.2024).
8. More S. K., Patil Y. M., Kumbhar P. D. Improving Student Performance through Interactive Webinars. *Journal of Engineering Education Transformations*. 2024. Vol. 37, IS2. P. 339–342. URL: <https://doi.org/10.16920/jeet/2024/v37is2/24059> (date of access: 19.12.2024).
9. Tanucan J. C. M., Uytico B. J. Webinar-Based Capacity Building for Teachers: “Lifeblood in Facing the New Normal of Education”. *Pertanika Journal of Social Sciences and Humanities*. 2021. Vol. 29, no. 2. URL: <https://doi.org/10.47836/pjssh.29.2.16> (date of access: 19.12.2024).

REFERENCES

1. Bodnenko, D. (2016). Vykorystannia vebinariv ta yikh rol u navchalnomu protsesi [Using webinars and their role in educational process]. *Informatsiini tekhnolohii – 2016*. Kyiv: Kyiv. un-t im. B. Hrinchenka, 13–14. (in Ukrainian).
2. Morze N. V., Kocharian A. B., Varchenko – Trotsenko L. O. (2014). Vebinary yak zasib pidvyshchennia kvalifikatsii vykladachiv [Webinars as means of professional development for teachers]. *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia*, 42(4), 118–130. (in Ukrainian).
3. Santiurova, M. V. (2018). Tekhnolohiia provedennia vebinaru v navchalnomu protsesi za dopomohoiu vykorystannia suchasnykh mediinykh resursiv [Technology of conducting a webinar in educational process through the use of modern media resources]. *Zbirnyk naukovykh prats «Pedagogichni nauky»*, 82 (2), 181–184. (in Ukrainian).
4. Slovinska, O. D. (2013). Vebinar yak riznovid elektronnoi veb-konferentsii ta yoho mistse u merezhevomu kolaboratyvnomu navchalnomu protsesi [Webinar as a type of electronic web conference and its place in the networked collaborative learning process]. *Informatsiini tekhnolohii v osviti*, 17, 173–177. (in Ukrainian).
5. van Kraalingen, I., Hills, D., Reed, J., Beames, S., & Munge, B. (2022). Digital technology and networked spaces in outdoor education: reflections upon presenting at an international webinar. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, 1–14. doi:10.1080/14729679.2022.2127112
6. Gegenfurtner, A., Zitt, A., & Ebner, C. (2020). Evaluating webinar-based training: a mixed methods study of trainee reactions toward digital web conferencing. *International Journal of Training and Development*, 24(1), 5–21. doi: 10.1111/ijtd.12167
7. Inal, S., Tunaboynu, O., & Kazazoglu, S. (2023). The Rise of Webinars as Professional Development Modality: Investigating the Opinions of Teacher Educators of English. *Shanlax International Journal of Education*, 12(1), 1–12. doi:10.34293/education.v12i1.6870
8. More, S. K., Patil, Y. M., & Kumbhar, P. D. (2024). Improving Student Performance through Interactive Webinars. *Journal of Engineering Education Transformations*, 37(IS2), 339–342. doi:10.16920/jeet/2024/v37is2/24059
9. Tanucan, J. C. M., & Uytico, B. J. (2021). Webinar-Based Capacity Building for Teachers: “Lifeblood in Facing the New Normal of Education”. *Pertanika Journal of Social Sciences and Humanities*, 29(2). doi: 10.47836/pjssh.29.2.16

G. O. BONDAR

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Foreign Languages,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Uman, Cherkasy region, Ukraine
E-mail: galyna72bondar@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0002-7321-8137>*

**PECULIARITIES OF USING WEBINAR TECHNOLOGY IN THE PROCESS
OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES AT HIGHER EDUCATION INSTITUTION**

The article characterizes the peculiarities of using webinar technology in the process of teaching foreign languages in higher education institutions. The possibilities of a webinar are considered in the system of blended learning at the university to improve the quality of educational activities. It describes the best software for webinars in 2024; the best webinars for foreign language learners; platforms, language-oriented platforms offering webinars and courses adapted to professional language skills. It is determined that when choosing a service for creating webinars, it is important to consider such factors as technological capabilities, user comfort, and client support. The provider must meet educational goals and requirements of educational institution. The article provides a number of recommendations for working on webinars that can be used in the process of teaching foreign languages at higher education institutions. When conducting a study on peculiarities of implementing webinar technology in the process of teaching foreign languages in higher education institutions, the following methods were chosen to ensure comprehensive and effective study: literature review (thorough review of existing literature on foreign language learning, webinars and online education is conducted to understand current trends, methodologies and best practices); subject studies (specific examples of successful webinars for the study of foreign language are analyzed). The study of theoretical and practical material on the problem of organizing and conducting such an interactive form of teaching as a webinar led to following conclusions: webinars are certainly incredibly effective for teaching foreign languages; webinars offer dynamic and interactive learning environment that can be adapted to specific needs of the user; students will be able to significantly improve their foreign language skills by actively participating in webinars and using the resources they offer.

Key words: webinar, foreign language, learning environment, teaching, student, technology.